

Uitleg CLEAR – model

Oorspronkelijk: Lowndes, V., Pratchett, L., Stoker, G. (2006). Diagnosing and Remediating the Failings of Official Participation Schemes: The CLEAR framework. *Social Policy & Society* ,

Het CLEAR-model kan een hulpmiddel zijn om de participatie zo effectief mogelijk te organiseren. De participatie van inwoners kan je op verschillende manieren organiseren, het CLEAR-model kan daarbij ondersteunen. Het CLEAR model kan gebruikt worden door lokale overheden om de huidige praktijk te evalueren om zo op zwaktes in te kunnen springen met als doel betere condities te scheppen voor burgerparticipatie. Het is een zelfdiagnostische tool voor lokale overheden om op de zwaktes en sterktes van de publieke participatie-initiatieven te reflecteren.

Organiseren van effectieve participatie

Het CLEAR-model geeft je inzicht in de belemmeringen en wat nodig is voor het organiseren van effectieve participatie. CLEAR is een acroniem gevormd uit de eerste letters van relevante factoren: Can do, Like to, Enabled to, Asked to, Responded to.

Can do:

Inwoners, moeten kunnen participeren. Gebrek aan tijd, geld of vaardigheden kunnen een belemmering zijn voor participatie. Dit kan betekenen dat inwoners met een beperking minder tijd hebben om actief te participeren in bijvoorbeeld klankbordgroepen. Ook kan het zijn dat mensen zich niet vaardig voelen, omdat ze denken aan een stijve vergadering waar zij zich niet thuis voelen. Dan moeten ze goed uit hun woorden kunnen komen, terwijl ze liever op een andere manier hun betrokkenheid en mening tonen.

De factor “Can do” laat ook zien dat een financiële compensatie invloed kan hebben op participatie. De tijd die een inwoner steekt in het participeren in het beleid zou ook gestoken kunnen worden in bijvoorbeeld werk of studie. Hier moet de instelling indien dat een bepalende factor wordt rekening mee houden.

Like to:

Inwoners moeten ook willen participeren. Dit is afhankelijk van hoe verbonden inwoners zich voelen met de districten en het bestuur. Hierbij is het van belang dat inwoners zich onderdeel voelen van het district. Het organiseren van sociale activiteiten op een prettige en voorspelbare manier kan hierbij helpen. Hoe beter men de doelgroep kent, des te gemakkelijker is het om in te schatten wat de doelgroep prettig vindt.

Vergroting van participatie is mogelijk door de sociale cohesie in een gemeenschap te vergroten. Uiteraard komt daarbij meteen de vraag bovendrijven hoe deze sociale cohesie dan kan worden vergroot. Is de overheid “onze overheid”? Of is de overheid een anoniem instituut van anderen? Hoe meer er een wij versus zij gevoel is, des te minder de wens om de overheid te helpen.

Enabled to:

Inwoners moeten de mogelijkheid krijgen om te participeren. Dit betekent dat er groepen en activiteiten moeten worden georganiseerd waarin inwoners hun ervaringen kunnen

delen. Door verschillende mogelijkheden aan te bieden, kunnen alle inwoners participeren op de manier dat past bij hun behoeftes en talenten. Soms zullen inwoners liever via een eigen organisatie participeren. Via organisaties kan dat natuurlijk ook.

Voorbeelden van verschillende soorten inwonersparticipatie zijn:

- Promotie/voorlichting
- Werkgroep of adviesgroep
- Hoorzitting of voorlichtingsbijeenkomst
- Klankbordgroep
- Sociale activiteiten (organiseren van een uitje)
- Adviesraad
- Enquête

Asked to:

Inwoners moeten gevraagd worden om te participeren. Hierin is communicatie belangrijk. Stimuleren van participatie kan door het bieden van meerdere mogelijkheden om te participeren. Bijvoorbeeld het inzetten van online vragenlijsten of inwoners direct benaderen om mee te praten tijdens overleggen. Op deze manier is er voor elke inwoner een mogelijkheid om van zich te laten horen. Maar ze moeten weten dat hun inbreng van belang is. Op plaatsen waar mensen samen komen kan de bijeenkomst *gepromoot* worden, maar als mensen niet voelen dat het hen gevraagd wordt denken ze dat het ook niet aan hen besteed is. Met kenners uit de doelgroep kan besproken worden wat een goede manier is om hen te vragen.

Responded to:

Het is belangrijk dat er terugkoppelingen zijn naar de inwoners. Dit geeft de inwoners inzicht in wat er met hun input is gedaan. Soms kan er, om bijvoorbeeld praktische redenen, niet op een voorstel van een inwoner worden ingegaan. Door benoemen van deze redenen naar de inwoner, voelt deze zich niet genegeerd. Mensen begrijpen best dat niet alles kan. Op het moment dat inwoners voelen dat zij genegeerd worden, zal het vertrouwen en de motivatie dalen en stoppen zij wellicht met participeren.

De respons wordt nogal eens vergeten omdat de overheid vooral op zoek was naar de inbreng. Maar de respons moet niet in belang onderschat worden. Het is zelfs een belangrijke succesfactor om een vertrouwensband op te bouwen. Let er wel op dat het niet alleen belangrijk is om terug te koppelen wat er met de resultaten gebeurt, maar ook om waardering uit te spreken voor de betrokkenheid van die inwoners.

Dit is een bewerking van diverse artikelen

<https://ecio.nl/tools/clear-model-organiseren-van-studentenparticipatie/>

Diagnose van burgerparticipatie op lokaal niveau B. Steur 2006

<https://www.aardgasvrijewijken.nl/participatieroute+stappenplan/ontwerpen+participatie+-+resultaat/default.aspx>